

100 jaar visvereniging Tienhoven

Redactie...: Jan Molhuysen
Editing.....: Bert van de Bunt
Informatie: Secretariaat BTOM
b.vandebunt@hetnet.nl

Visvereniging Tienhoven 100 jaar!

100 Jaar georganiseerd vissen 'in en rond' Tienhoven in het kader van het jubileum dat 10 september a.s. gevierd zal worden. Om er niet één (lang) verhaal van te maken krijgt u het in drie stukken: 1ste ontstaan van de vereniging, de beroeps visserij, 2de overgang naar sportvissen, 3de heden en toekomst.

Hoofdstuk I. Eigenlijk is de oorsprong van de vereniging terug te voeren naar 1905, zes jaar voor de officiële akte van oprichting in 1911 van de huidige vereniging. De toenmalige vissers rond Tienhoven waren 'Broodvissers'. Met namen die we ook nu nog tegenkomen in ons dorp als Hoozevee, Van der Tol, Schipper, Bakker, De Graaf, Stekelenburg, Van Loenen, Verhoef en Van Ee.

In 1905 sloten bovengenoemden zich aaneen in coöperatief verband om zo de macht van de vishandelaars te kunnen weerstaan, deze hadden het meeste viswater in handen dat ze pachten van particuliere eigenaren en het Plassenschap. Zo konden zij de vissers tegen elkaar uitspelen om verzekerd te zijn van vis voor eigen handel en de inkoopprijs laag houden. Marten van Ee, die woonde in het laatste huis rechts bij de hoek van de

Laan van Niftarlake, was behalve visser ook de opkoper en verzamelplaats voor de vangst van de collega's. Hij kocht de gevangen vis en sloeg die op in kisten (kisten met gaten die aan een opwind mechanisme in de sloot hingen), om ze levend te kunnen leveren als de handelaar langs kwam.

Handelaars hier waren Griffioen uit Breukelen en Willem Oskamp uit Zegveld, op de foto zijn

vrachtauto. Op die auto stond op de zijkant met grote letters "LEVENDE VISCH" en aan de achterkant "LONDON en PARIS" zo kan Theo Schouten zich herinneren. Marten van Ee zei trots tegen ieder die het horen wilde "Mijn vis gaat naar London en Paris" en sprak het dan op z'n Holland's uit, je hoort het hem zeggen als je naar het portret kijkt dat ik uit het archief van Theo mocht kopiëren.

Wat een karakteristieke **kop** had die man! Dat opslaan van vis kon ook in de 'ijshut', als de vangst niet levend bewaard kon worden. De naam 'ijskelder' komen we nog wel tegen bij buitenplaatsen. Het woord zegt het eigenlijk al: een (gemetselde) kelder half in de grond en bedekt met aarde. Die kelder werd in de winter gevuld met blokken ijs. Zo kon men tot ver in de zomer bederfelijke waar zoals vlees, vis, groenten e.d. langere tijd goed houden (onze huidige koelkast en vrieskast). Achter op het land had Van Ee geen kelder, maar een schuur van hout met dubbele

wanden, een hele grote spouw. Tussen die wanden in zat turfmoel als isolatie materiaal, ruim voorradig in een veengebied, slim! Daar werden de ijsblokken in opgestapeld, die 's winters uit de plas werden gehakt. De ijshut staat er niet meer, vermoedelijk geheel vermolmd. (Hé, daar komt dat woord 'vermolmd' vandaan = half verteerde houtresten net als veen). Marten was een belangrijke schakel in de visserij hier. Vanuit zijn opslag ging de vis via de handelaar naar markten in binnen en buitenland. In een gesprek met Piet Bakker, zelf beroepsvisser (derde generatie) geweest en nu woonachtig in Tienhoven, praten we over de manier van vissen en de vangst. Zijn vader en hij visten

behalve op paling ook met een 'zeeg', een net, wel 100 of meer meters lang, aan de uiteinden voortgetrokken, gesleept door roeiboten. De vangst bestond uit schubvis, baars, brasem, zeelt, snoekbaars. Dat vissen met de zeeg was seizoens gebonden, open van 1 oktober tot 1 maart, daarna ging men over op paling, die dan ging trekken. Paling werd voornamelijk met fuiken gevangen. Ik noemde hiervoor ook de naam Hoogeveen die toen op de Dwarsdijk woonde. Ik sprak met zijn dochter Nel, (getrouwd met Co Grootendorst) over die tijd. Haar vader

was een echte palingvisser, zowel met fuiken als met 'dobberen', vissen met een dobber van licht hout met daaraan 2 lijnen. Eén met een ankersteen en de ander met haak en aas. Dobberen deed men met tientallen stuks tegelijk. Kon men in die tijd van de visvangst leven met een gezin? Neen, vooral in de winter met ijs was men ook 'schieter' men schoot dan wild als hazen en ganzen en verkocht die aan de poelier. Hoogeveen ving ook eenden op de trekpaten die hij lokte met zowel tamme- als met houten lokeenden. Hij sneed die zelf. Zijn naam zullen we later in hoofdstuk 2 opnieuw tegenkomen. Ik sluit af met een foto van het 50 jarig jubileum, genomen voor de ijshut bij Van Ee. Het vissen voor de sport is in opkomst. Behalve broodvisseren staan op deze foto van het bestuur ook sportvisseren. Beroepsvissen loopt ten einde op Tienhoven. Over sportvissen meer in het volgende hoofdstuk

VISSCHERIJ-VEREENIGING TIENHOVEN 26 JULI 1905—1955

1^e rij: Gert van Eijk Mzn, Harmen van Ginkel, Jan Hogenveen, Marten van Ee, Burgemeester Jhr. Huidecoper, Bestuurslid visserijvereniging, Arie van der Tol en Henk Schipper.

2^e rij: Dhr. Breet, Niek Stekelenburg, Bestuurslid visserijvereniging, Henk van 't Woud, Dhr. Molhuizen en Aart van Leeuwen.

Hoofdstuk 2. OVERGANG NAAR SPORTVISSEN.

Als je de foto van het 50-jarig jubileum bekijkt dan zie je aan de kleding nog verschil tussen de bewoners van hier en de mensen uit de stad. Het recreëren buiten in de natuur komt meer in zwang. Er is natuurlijk lang met een vaste hengel gevist als men in de buurt van water woonde en zeker jongens uit een gezin na de oorlog hebben allemaal wel met een (vaste) bamboehengel een visje gevangen, dat dan door moeder gebakken moest worden. In die tijd kwam ook de motorisering op. Gezinnen kregen beschikking over een auto en de afstand tussen huis en goed viswater kon makkelijker overbrugt worden. “De Club van Honderd” opgericht door Radio- en Televisiemensen en stedelingen ontdekken het mooie viswater rond Loosdrecht, recreatievissers, zoals ze in het dorp wel zeiden. Het waren “heren” waar men niet veel contact mee had, pachters van de karperput op het land van boer Walderveen, aan de Dwarsdijk. Uit de “Club van Honderd” splitst zich later “De Loosdrechtse Visvereniging” af. De Tienhovense Plassen stonden ook toen al bekend om hun mooie natuur, visrijk helder water doorsneden door legakkers, omzoomd door rietkragen. Het leverde prachtige plekjes

op om het vissen als ‘sport’ te bedrijven. De vaste hengel was allang verdwenen, hij moest deelbaar zijn voor transport. Het vissnoer vroeger één lengte kon je nu opwinden op een molen. Allemaal makkelijk als je die mee moest nemen in de auto. In Tienhoven zelf bleef men natuurlijk ook vissen. Men had z’n bootje gewoon achter het huis liggen of in de sloot langs de weg.

Eind 1960 ontstaat er een probleem.

Natuurmonumenten zegt het visrecht op in hun deel van de

Tienhovense-Plassen. Cor Molhuysen, vader van ondergetekende, dan voorzitter van de Loosdrechtse en in t’-weekend woonachtig in Tienhoven, kent de directeur van Natuurmonumenten. Hij weet de beslissing terug te draaien. Vanaf dat moment krijgt de Loosdrechtse het recht ook op de Tienhovense Plassen te vissen. De karperput achter op de Dwarsdijk wordt overgenomen van de Club van Honderd. Als die pacht wordt opgezegd krijgt de Loosdrechtse het exclusieve recht op een nieuwe afgesloten put in een deel van de Noorderplas. Bij ‘oud’- broodvisser Jan Hoogeveen achter aan de Dwarsdijk links komen de roeibootjes te liggen voor de leden. Zo komen de twee visverenigingen bij elkaar. Men gaat gezamenlijk zorgen voor onderhoud en visstand. Er ontstaan wedstrijden voor het vangen van de grootste snoek. En dat hier grote snoeken gevangen worden, getuigt de foto van Bert te Kolsté. Bert staat hier ook nog een keer met een joekel van een karper. Als je dit beest bekijkt begrijp je niet hoe je die aan zo’n dun lijntje kunt drillen (0.30). Bert is het oudste lid in leeftijd die de vissport hier bedrijft. Nu woonachtig in Tienhoven, maar daarvoor in Utrecht en ruim dertig jaar visser hier op de plas. Eerst als lid van de Loosdrechtse en als hij besluit in 1982 de stad Utrecht te wisselen voor Tienhoven, wordt hij later lid van de visvereniging.

Het Olde Rechthuys is een belangrijk trefpunt voor vissers. De aankleding van de gelagkamer met visattributen en recordbord bepalen er mede de gezellige sfeer. De zaak wordt dan gedreven door

Geurt en Sjaan de Pijper, grootouders van Cynthia de Pijper de huidige uitbater. Bij Geurt was de bal gehakt, de biefstuk/brood en de uitsmijter (naast de alcoholische versterking natuurlijk) tussen de middag geliefde kost. Zouden de vissers van de Loosdrechtse zonder Het Olde Rechthuys nog steeds komen? Het mes snijdt aan twee kanten: 1. Samen met de Loosdrechtse worden water en visstand onderhouden en samen wordt er jaarlijks gestreden om de grootste vangst in lengte en in gewicht. Natuurmonumenten, nog steeds een belanghebbend instituut, stelt wel eisen aan de verenigingen. In verband met het vogelbroedseizoen mag er niet gevisst worden tussen 1 april en 1 juni. Motorboten worden geweerd, elektrisch aangedreven mag, ideaal voor de visser die wil genieten van rust en natuur. Dat het niet altijd zo vredig was in Tienhoven wordt gemarkeerd door de jaarlijkse bijeenkomst op 4 mei bij molen De Trouwe Wachter, die in de oorlog 1940 – 1945 een belangrijke rol speelde voor

onderduikers rondom. Een bewijs daarvan is de vondst van gedumpte munitie in de jaren '80 achter de toenmalige school, later de Boemerang, ontdekt door Tienhovense vissers.

Voor meer achtergrond informatie zoek ik ook Herman Hogerhout op. Bert te Kolsté de oudste in leeftijd, Herman het langst lid. We praten over het vissen en de vangst. Meenemen en opeten? Je mocht toen twee karpers meenemen naar huis en voor een snoek had Herman zich één meter als

minimum lengte gesteld. Thea, zijn vrouw, maakte dan gehaktballen van snoekvlees. De kleinkinderen waren er dol op. En paling natuurlijk, wel ontgronden. Het vissen met de fuik was voorbehouden aan de beroepsvisser. Wat niet wil zeggen . . . Herman vertelt dat er natuurlijk wel eens stiekem een fuikje werd gezet of met 'stikkies' werd gevangen. Een lijn met zijlijntjes en haken tussen twee stokken gespannen. Maar als je gesnapt werd . . . een boete en inbeslagname van het materiaal natuurlijk.

Zo eindigen we hoofdstuk twee. Voorzitter Herman Breed wordt hierin opgevolgd door Kees Bouwman, die dat 25 zal blijven. In 1986 wordt het 75-jarig bestaan gevierd en nu op naar de HONDERD jaar!

Hoofdstuk 3.

HEDEN EN TOEKOMST. In de vorige 2 hoofdstukken hebben we teruggekeken op 100 jaar visvereniging Tienhoven. Met dit laatste deel wil ik graag kijken naar het vissen vandaag de dag en de blik op de toekomst richten. “Hoeveel leden zijn er momenteel?” vroeg ik de huidige voorzitter Henk Gaasenbeek. “94 senioren en 46 junioren”. Een mooi aantal als je uitgaat van honderd seniorvissers, een goede kweekvijver met jong goed!

Zijn er recent nog grote veranderingen in het materiaal en de manier van vissen te melden? Van de lange hengel naar werphengel, die ook een evolutie doormaakte; van bamboestok naar splitcane. De telescoophengel, van metaal naar glasvezel en nu koolstof, superlicht.

Hetzelfde geldt voor aas. Van natuurlijk: worm, deeg naar speciaal geprepareerd voer. Van levend visje naar lepel, blinker, spinner en prachtig nagemaakte kunststof verleiders.

Door toenemende welvaart is er meer geld beschikbaar voor vrijetijd en hobby. Veranderingen in regelgeving?, het is nu verboden om met levend aas op snoek te vissen. Dat betekent dat in plaats van passief vissen met een levend lokvisje voorzien van haken door zijn lijf de ‘sportvisser’ zelf inspanning moet leveren.

De hengelaar moet met kunstaas een visje imiteren door het op de gekozen plaats te werpen en daarna door middel van zijn molen naar zich toe trekken en zo een levend visje na doen. Het woord SPORT in ‘sportvissen’ krijgt dan een echt sportieve betekenis.

Hoe gaat het met het viswater hier in Tienhoven? Als je foto’s bekijkt door de jaren heen, zie je dat de plassen steeds dichter begroeid raken met plompen, lilies en krabbescheer. De plas wordt ondieper, meer modder, voormalige legakkers en rietkragen zakken weg. Vooral in de Noordplas is dit opvallend. De naakte staken hout steken als skeletten uit het water omhoog. Hier is sprake van tegenstrijdig belang. Natuurmonumenten wil niet baggeren, maar verlanden, staat een natuurlijk proces voor. De visverenigingen willen juist open water houden met voldoende diepte en zo doorvaart en behoud van vissoorten.

Ook zorgen baart de toename van uitheemse dieren en planten. Iedereen in Tienhoven kent de

zoetwaterkreeftjes

die inmiddels met duizenden het natuurlijke voedsel voor vele van onze eigen inheemse

vissoorten opeten en daardoor voortplanting ervan beperken. De waterplant ‘Cabomba’ rukt op.

De toegangssloot langs de weg staat er al vol mee. Deze woekerende waterplant breidt zich razendsnel uit en zal via de zijsloten zich weldra over beide plassen verspreiden. Is toch op diepte

houden hier een oplossing voor?

De visverenigingen en Natuurmonumenten maaiden voorheen twee maal per jaar in beide plassen, waardoor watergangen zoveel mogelijk open worden gehouden. Dit is nu teruggebracht tot eenmaal (voor rekening van de verenigingen).

Bezuiniging, versneld verlanden? Is het landschap van legakkers: riet met daartussen open water niet net zo mooi en 'onnatuurlijk' als aangelegde trilvenen in de polder? In Nieuwkoop worden nu legakkers van de ondergang gered, kan dat hier niet?

Tot slot de vereniging zelf, we lazen het al, 94 senioren en 46 junioren.

Zaterdag 10 september HONDERD JAAR VISSSEN in 'vereniging'. Zal de vergrijzing en het overaanbod aan activiteiten onze dorpsgemeenschap voorbij gaan?

Als het aan het enthousiasme van het bestuur en de jeugdcommissie ligt: **JA !** Afgelopen week nog: 'jeugd vismiddag' op de akker van familie De Kruijff, vangen 14 junioren 683 cm. vis en voor dit najaar staat nog een dag 'snoeken' samen met senioren in een bootje op het programma.

Hieronder ziet u het bestuur van Tienhoven, samen met een afvaardiging van de Loosdrechtse, op een gezellige receptie van de vereniging in het Olde Regthuys

Van links ziet u.: Otto Ernst van Limburg Stirum, Wulf Kraaij, Matthijs Remmen, Tom Feringa, Jan Manten, Emile Bisschop, Herman Verkerk, Henk Gaasenbeek.